

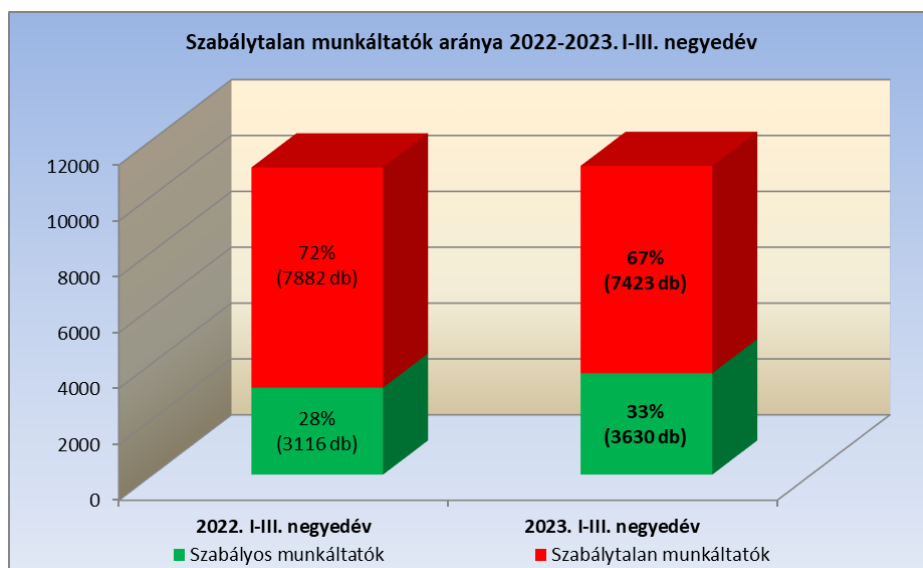
A foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzések tapasztalatai (2023. január 1. – szeptember 30.)

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság a hatósági ellenőrzést végző foglalkoztatás-felügyeleti hatóságok beszámolóí alapján elkészítette a 2023. III. negyedévre vonatkozó foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzések tapasztalatairól szóló országos összefoglaló jelentését. Az időszakos összefoglaló jelentés elkészítése az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 15. § (2) bekezdésén alapul.

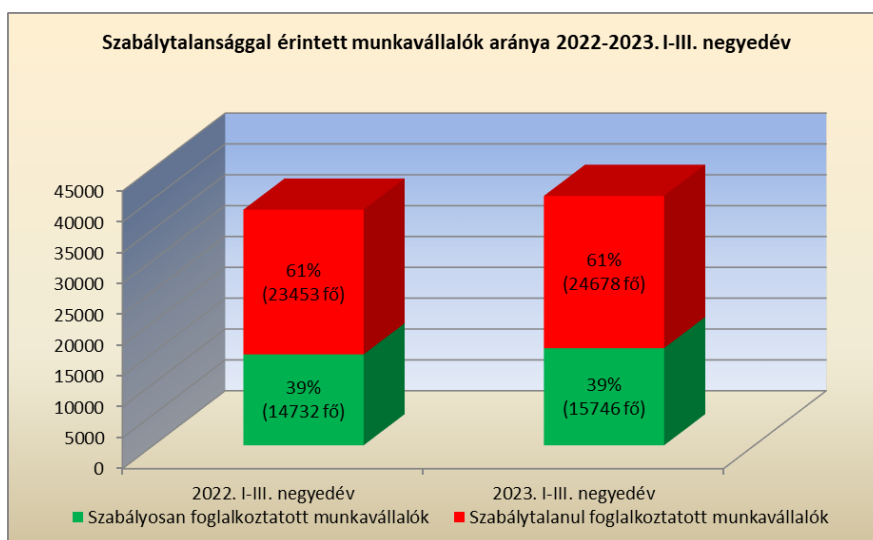
1. Főbb ellenőrzési adatok

2023. szeptember 30-ig a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság **11 053 munkáltatót** ellenőrzött, a vizsgálatok során a **foglalkoztatók 67 %-nál tárt fel munkaügyi jogsértéseket**, amelyek az ellenőrzés alá vont **munkavállalók (40 424 fő) 61 %-át érintették**.

2022. III. negyedéhez viszonyítva az ellenőrzések számában (2022. szeptember 30-ig: 10 998 db) növekedés, a szabálytalan munkáltatók arányában (2022. szeptember 30-ig 72 %) pedig csökkenés tapasztalható.

Megfigyelhető, hogy 2023. III. negyedévben több munkavállaló (40 424 fő) került ellenőrzés alá az előző év hasonló időszakához képest (2022. szeptember 30-ig 38 185 fő), de arányaiban megegyező létszámú munkavállalót érintett valamilyen munkaügyi jogsértés a vizsgált időszakban (2022. szeptember 30-ig 61 %).

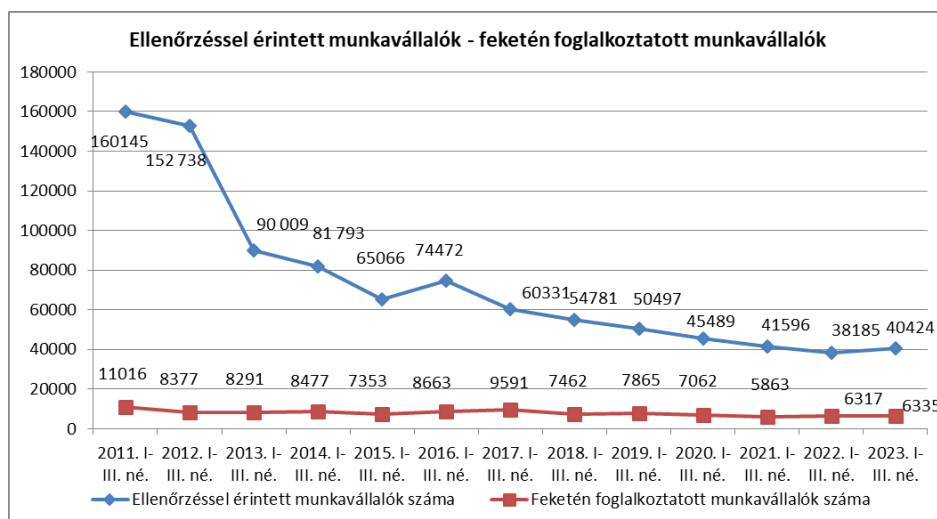

2. Tipikus jogsértések

2.1. Feketefoglalkoztatás

Az ellenőrzési tapasztalatok szerint továbbra is jelentős a **feketefoglalkoztatás**, mely az ellenőrzött munkavállalók **15,67 %-át** tette ki (6 335 fő). Az ellenőrzéssel érintett munkavállalókhöz (40 424 fő) viszonyítva a **feketefoglalkoztatással érintett munkavállalók aránya az előző év arányaihoz képest valamivel kevesebb** (2022-ben 16,54 % volt az arány), de a 2011. évtől vizsgált első háromnegyedévek viszonylatában még így is a harmadik helyen áll.

Összesen	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2022. I-III. né.	38 185	6 317	16,54%
2017. I-III. né.	60 331	9 591	15,90%
2023. I-III. né.	40 424	6 335	15,67%
2019. I-III. né.	50 497	7 865	15,58%
2020. I-III. né.	45 489	7 062	15,52%
2021. I-III. né.	41 596	5 863	14,10%
2018. I-III. né.	54 781	7 462	13,62%
2016. I-III. né.	74 472	8 663	11,63%
2015. I-III. né.	65 066	7 353	11,30%
2014. I-III. né.	81 793	8 477	10,36%
2013. I-III. né.	90 009	8 291	9,21%
2011. I-III. né.	160 145	11 016	6,88%
2012. I-III. né.	152 738	8 377	5,48%

Az építőipar adta az összes feketén foglalkoztatott munkavállaló 48,2 %-át (3 058 fő), ez az arány az előző év azonos időszakához képest csökkent (2022. III. negyedév: 52 %, 3 285 fő).

Ha a számokat az ágazatban ellenőrzéssel érintett munkavállalók vonatkozásában figyeljük, itt is **csökkenés** (37,39 %-ról **25,29 %-ra** változott) tapasztalható. Míg 2022. III. negyedévében 35 % fölött volt a feketén foglalkoztatottak aránya az építőipari ágazatban, az idei év III. negyedévében kaptuk – 2011. évtől vizsgálva – a harmadik legkedvezőbb adatokat.

Építőipar	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2018. I-III. né.	7087	2858	40,33%
2017. I-III. né.	8676	3492	40,25%
2020. I-III. né.	9178	3434	37,42%
2022. I-III. né.	8 785	3285	37,39%
2016. I-III. né.	9 069	3296	36,34%
2019. I-III. né.	8669	3136	36,17%
2013. I-III. né.	6 395	2309	36,11%
2014. I-III. né.	8 981	3157	35,15%
2021. I-III. né.	9 989	3097	31,00%
2015. I-III. né.	8 721	2543	29,16%
2023. I-III. né.	12 094	3058	25,29%
2011. I-III. né.	9 658	2132	22,07%
2012. I-III. né.	9 299	1635	17,58%

A **mezőgazdasági** ágazatból került ki a feketén foglalkoztatott munkavállalók **2,8 %-a (178 fő)** amely szinte megegyezik (2 %, 154 fő) a tavalyi év azonos időszakában tapasztaltakkal.

Az ágazatban ellenőrzéssel érintett munkavállalókhöz viszonyítva is jelentős csökkenés figyelhető meg a feketén foglalkoztatott munkavállalók arányában (2022. szeptember 30-ig 17,04 % 2023. szeptember 30-ig **7,64 %**).

2023. szeptember 30-ig a mezőgazdasági szektorban összesen 2330 munkavállalót érintett foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzés, közülük 178 főt foglalkoztattak feketén. 2022. évben az 904 ellenőrzött munkavállaló közül 154 fő feketén foglalkoztatását tárta fel a foglalkoztatás-

felügyeleti hatóság, így megállapítható, hogy 2011 óta az idén volt a legkedvezőbb a feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya.

Mezőgazdaság	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2017. I-III. né.	2941	859	29,21%
2015. I-III. né.	1 936	437	22,57%
2021. I-III. né.	1 381	272	19,70%
2016. I-III. né.	2 343	452	19,29%
2019. I-III. né.	2143	399	18,62%
2022. I-III. né.	904	154	17,04%
2014. I-III. né.	3 947	640	16,21%
2012. I-III. né.	5 370	866	16,13%
2011. I-III. né.	4 496	667	14,84%
2013. I-III. né.	2 382	324	13,60%
2018. I-III. né.	3587	466	12,99%
2020. I-III. né.	3106	358	11,53%
2023. I-III. né.	2330	178	7,64%

A **feldolgozóiparban** az ellenőrzéssel érintett összes munkavállaló **5,19 %-át (329 fő)** foglalkoztatták feketén, ami az arányokat tekintve 2022. III. negyedévéhez képest csökkenést mutat (6,03 %, 239 fő).

A **gépiparban** az ellenőrzéssel érintett munkavállalók **1,6 %-át (100 fő)** érintette a feketefoglalkoztatás, mely „növekedés” az előző év azonos időszakának adataihoz (1,18 %, 74 fő) képest. A gépiparban kevésbé jellemző a feketefoglalkoztatás, mert egy-egy nagy munkavállalói létszámot foglalkoztató ipari munkáltató fejlett és jól felkészült munkaügyi apparátussal rendelkezik.

Az összes feketén foglalkoztatott munkavállaló 6,7 %-a került ki a két szektorból. 2022. szeptember 30-ig 6 % volt ez az arányszám.

Feldolgozóipar	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2017. I-III. né.	8621	568	6,59%
2018. I-III. né.	6726	434	6,45%
2023. I-III. né.	5 209	329	6,32%
2022. I-III. né.	3966	239	6,03%
2020. I-III. né.	5988	357	5,96%
2016. I-III. né.	15469	784	5,07%
2019. I-III. né.	9476	412	4,35%
2014. I-III. né.	17 145	622	3,63%
2015. I-III. né.	10164	362	3,56%
2013. I-III. né.	16 989	530	3,12%
2021. I-III. né.	6 936	216	3,11%
2012. I-III. né.	27 184	783	2,88%
2011. I-III. né.	27439	686	2,50%

Gépipar	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2023. I-III. né.	3283	100	3,05%
2019. I-III. né.	4617	138	2,99%
2015. I-III. né.	8502	246	2,89%
2016. I-III. né.	10049	264	2,63%
2020. I-III. né.	6537	136	2,08%
2013. I-III. né.	13 339	222	1,66%
2017. I-III. né.	8442	139	1,65%
2021. I-III. né.	6493	101	1,56%
2014. I-III. né.	13 249	177	1,34%
2022. I-III. né.	6250	74	1,18%
2018. I-III. né.	6847	73	1,07%
2012. I-III. né.	34 757	256	0,74%
2011. I-III. né.	24897	163	0,65%

A **személy- és vagyonvédelmi** munkáltatók 2023. első háromnegyed évében a feltárt feketén foglalkoztatott munkavállalók **4,7 %-át (300 fő)** adták, ami a tavalyi év azonos időszakában mért 8 %-hoz (487 fő) képest pozitív eltérést mutat.

Az **ágazatban ellenőrzött munkavállalók 23,89 %-át foglalkoztatták feketén**, mely a 2022-ben mért 25,44 %-hoz képest valamelyest alacsonyabb.

Vagyonvédelem	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2017. I-III. né.	3190	918	28,78%
2019. I-III. né.	3964	1042	26,29%
2021. I-III. né.	1728	451	26,10%
2022. I-III. né.	1 914	487	25,44%
2023. I-III. né.	1 256	300	23,89%
2016. I-III. né.	5 277	1124	21,30%
2013. I-III. né.	7 405	1362	18,39%
2018. I-III. né.	4418	809	18,31%
2011. I-III. né.	20 447	3727	18,23%
2020. I-III. né.	3313	552	16,66%
2014. I-III. né.	5 940	975	16,41%
2015. I-III. né.	6 456	1033	16,00%
2012. I-III. né.	12 288	1595	12,98%

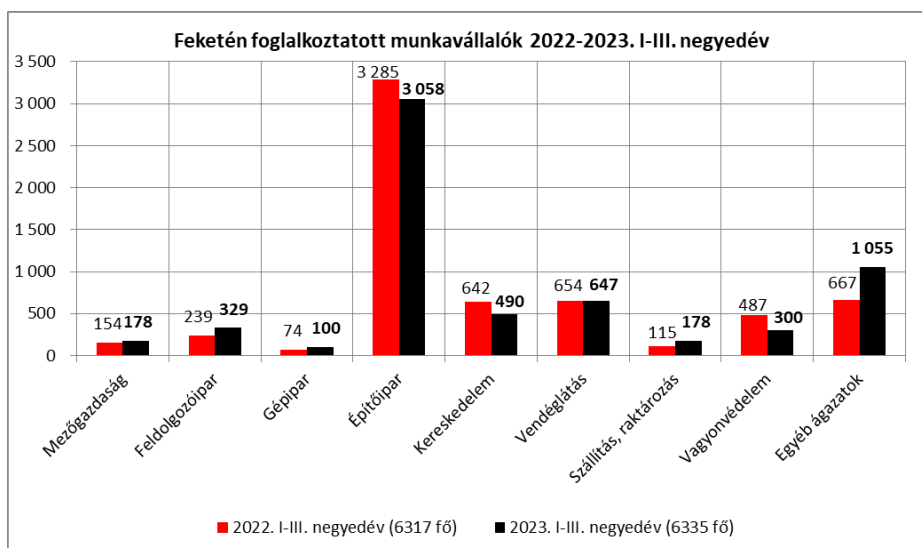
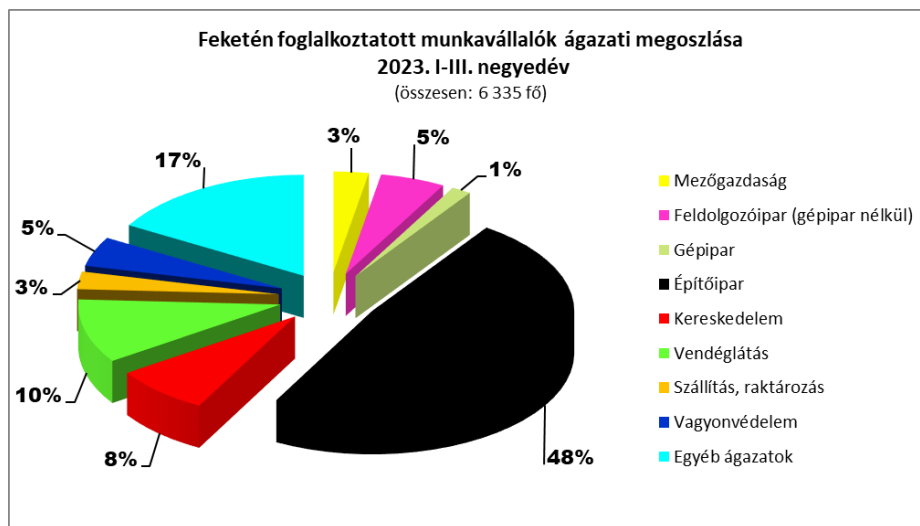
A **kereskedelmi vállalkozások** az összes feketén foglalkoztatott munkavállaló **7,7 %-át (490 fő)** adták, mely 2022. első háromnegyed évéhez képest csökkenést (10 %, 642 fő) jelent.

Az ágazatban ellenőrzött munkavállalókra vetítve az előző év adataihoz képest **csökkenés** látható, mivel a kereskedelemben dolgozóknak csupán **9,27 %-át** érintette a feketefoglalkoztatás (2022-ben 10,49 %).

Kereskedelem	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2019. I-III. né.	4894	575	11,75%
2017. I-III. né.	10670	1161	10,88%
2022. I-III. né.	6 121	642	10,49%
2020. I-III. né.	4183	422	10,09%
2018. I-III. né.	7043	690	9,80%
2023. I-III. né.	5 284	490	9,27%
2016. I-III. né.	8 919	766	8,59%
2014. I-III. né.	11 191	957	8,55%
2015. I-III. né.	8 389	676	8,06%
2021. I-III. né.	6 988	521	7,46%
2013. I-III. né.	14 364	1013	7,05%
2012. I-III. né.	21 447	849	3,96%
2011. I-III. né.	21 158	808	3,82%

A **vendéglátásban** az ellenőrzéssel érintett munkavállalókra vetítve a feketén foglalkoztatottakra vonatkozó arányszám idén **17,91 %, 647 fő**, amely a 2022. évi adatokhoz (15,88 %, 654 fő) viszonyítva **emelkedett**, idén kaptuk a legmagasabb adatokat 2011-től nézve. A feketefoglalkoztatás **ágazatok közötti megoszlása tekintetében** a tavalyi azonos időszakhoz képest meghatározó változás nem történt (2022. szeptember 30-ig: **10 %**, 2023. szeptember 30-ig: **10,2 %**).

Vendéglátás	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2023. I-III. né.	3 612	647	17,91%
2020. I-III. né.	3786	674	17,80%
2018. I-III. né.	5689	983	17,28%
2017. I-III. né.	5583	935	16,75%
2022. I-III. né.	4 119	654	15,88%
2016. I-III. né.	6 884	967	14,05%
2021. I-III. né.	3 111	430	13,82%
2019. I-III. né.	4960	656	13,23%
2013. I-III. né.	8 588	1061	12,35%
2015. I-III. né.	5 842	720	12,32%
2014. I-III. né.	6 329	721	11,39%
2011. I-III. né.	12 334	1201	9,74%
2012. I-III. né.	10 146	920	9,07%

A feketefoglalkoztatással összefüggésben a korábbi tapasztalatokhoz hasonlóan megállapítható a rendelkezésre álló adatokból, hogy a leggyakoribb szabálytalanság a jogviszonyok –mind a munkajogviszony, mind pedig az egyszerűsített foglalkoztatási jogviszony - **bejelentésének elmulasztása**.

A korábbi évekhez hasonlóan a foglalkoztatók a bejelentések elmaradása okaként „próbamunkára” hivatkoznak - azaz akkor jelenti be a munkavállaló jogviszonyát és köt vele írásba foglalt munkaszerződést, ha a munkavállaló „megfelelt” ezen a „próbamunkán” – azonban továbbra sem fogadható el ez az indok kimentési okként.

A foglalkoztatók a feketefoglalkoztatás kapcsán gyakran hivatkoznak még mindig az adminisztrációs jellegű hibákra, könyvelő általi mulasztásra, vagy arra, hogy az ellenőrzés napja a munkavállalók első munkavégzési napja is egyben.

A nehezen megközelíthető munkavégzési helyeken a munkáltatók még mindig bizakodnak abban, hogy az ellenőrzések a területi adottságok miatt elmaradnak, ezért szándékosan nem jelentik be a munkavállalókat, amelyek leginkább az építőipari és a mezőgazdasági ágazat területén működő vállalkozásoknál volt tapasztalható.

Egyszerűsített foglalkoztatás esetén a bejelentés elmaradásának hátterében a nem túl kimagasló összegben meghatározott közterhek befizetésének tudatos elkerülése, illetőleg az időbeli korlátok kijátszására irányuló akarat áll.

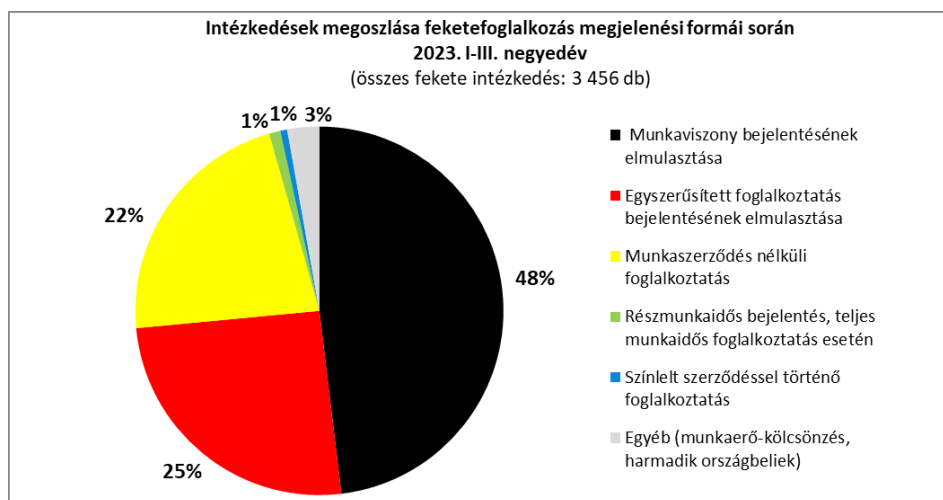
Ha egy munkáltató havi 15 napnál többször foglalkoztatja a munkavállalót, akkor a „rendes” munkaviszonyban történő bejelentés helyett inkább megpróbálja kijátszani az alkalmi munka havi korlátját meghaladó munkanapok bejelentését.

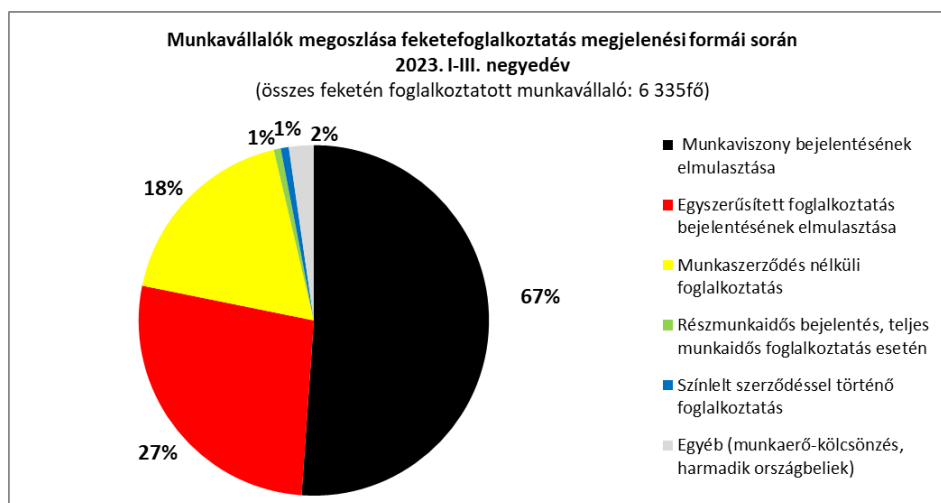
Részmunkaidős bejelentés, teljes munkaidős foglalkoztatás mellett szintén nem ritka szabálytalanság, de a bizonyítás sokszor nehéz, mert a munkájukat féltő munkavállalók nem mernek a munkáltatójuk ellen nyilatkozni.

Munkaszerződés nélküli foglalkoztatás esetén azok a munkáltatók, akiknek nem áll szándékában bejelentés nélkül foglalkoztatni a munkavállalókat, elsődlegesnek tekintik a bejelentést, mert az a céljuk, hogy a munkavállaló minél előbb munkába álljon. A munkaszerződések írásba foglalását ezért „idő hiányában” elhalasztják, és ilyenkor előfordul, hogy elfelejtik a munkaszerződést írásba foglalni.

Egyre kevésbé fordul elő a **színeli szerződéssel** történő foglalkoztatás, mely általában a jogszabályok téves alkalmazására vezethető vissza.

Harmadik országbeliek szabálytalan foglalkoztatása a munkavállalási engedély teljes hiányával, vagy más munkáltatóhoz szóló, vagy lejárt engedéllyel valósult meg és az építőiparban, feldolgozóiparban (pékségek) fordul elő leginkább. Elmondható, hogy a munkáltatók törekednek a harmadik országbeli állampolgárok szabályos foglalkoztatására.

2.2. Munkaidő, pihenőidő, rendkívüli munkavégzés

A **munkaidővel, pihenőidővel és rendkívüli munkavégzéssel** kapcsolatos jogsértések száma a tavalyi évhez viszonyítva alig csökkent, **7 033 főt** érintettek 2023. szeptember 30-ig (2022. szeptember 30-ig 7 078 fő). Idén is a **leggyakoribb** szabálytalanság a **munkaidő-beosztás hiánya (4 036 fő)**, amely a jogszabályok ismeretének hiányára, valamint a rendkívüli munkavégzés elfedésére vezethető vissza.

2 149 fő munkavállalót érintett a **munkaidőkeret** kezdő és befejező időpontjának írásbeli meghatározásának elmaradása, ami mind a munkavállaló, mind a közigazgatási hatóság számára **ellenőrizhetetlenné teszi a munkaidőkereten felül teljesített rendkívüli munkavégzést, így annak ellentételezését is (munkabér, szabadidő).**

2.3. Munkaidő-nyilvántartás

A korábbi évekhez hasonlóan a **munkaidő-nyilvántartás hiányát**, vagy az adatok **valótlan rögzítését** érintő szabálytalanságok ebben az időszakban is gyakoriak voltak; 2023. szeptember 30-ig **7 750 munkavállalót** érintett ilyen jellegű szabálytalanság, ami alacsonyabb a 2022. hasonló időszakában mért adatokhoz képest (8 638 fő).

A munkaidő-nyilvántartással kapcsolatos jogsértések **elfedik az esetleges munkabérrel, munkaidővel, illetve pihenőidővel kapcsolatos szabálytalanságokat is.** A munkaidő-nyilvántartás hiányossága, vagy hiánya miatt nem ellenőrizhető a pihenőidőre, pihenőnapra, munkaszüneti napon történő munkavégzésre vonatkozó szabályok betartása és a pótlékfizetés teljesítése sem, tehát közvetetten a munkavállalók alapvető jogai sérülnek.

2.4. Munkabér

A **munkabérrel kapcsolatos jogsértésekkel** érintett munkavállalói létszám (**4 352 fő**) a 2022. első háromnegyed év adataihoz (3 323 fő) képest **nőtt.**

Ezek közül a legjelentősebb a **munkabér határidőben történő megfizetésének elmaradása**, a bérjegyzékkel kapcsolatos előírások, illetve a **pótlékokra vonatkozó szabályok megszegése.**

A **bérpótlékok kifizetésének elmaradása** jellemzően a jogszabályismeret hiányából ered, de előfordulnak bérszámfejtési problémák, illetve a munkáltató szándékosan jogsértő magatartása

is. Gyakori eset a munkaidő-beosztás és a ténylegesen ledolgozott munkaidő közti eltérésből származó rendkívüli munka ellentételezésének elmaradása.

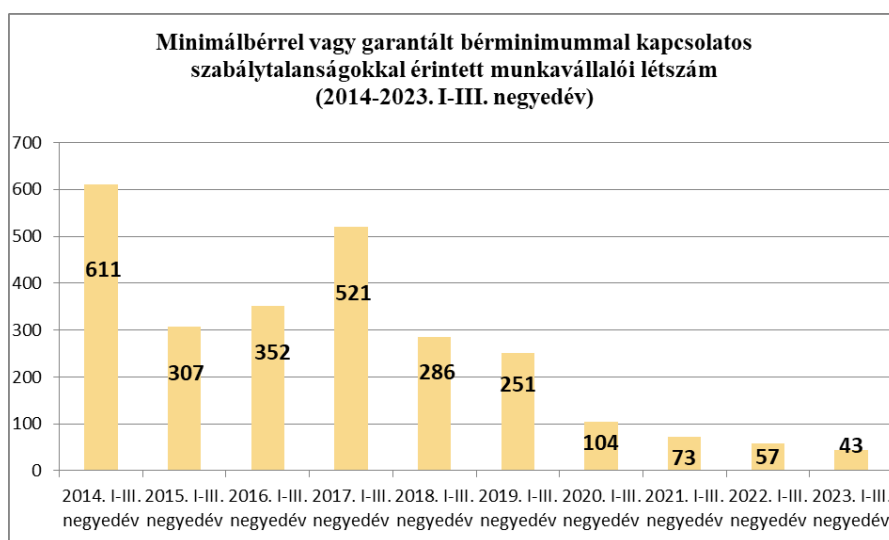
Több vármegyében tapasztalta az a hatóság, hogy a munkabérről adott elszámolás nem volt megfelelő, azaz nem alkalmas az elszámolás helyességének ellenőrzésére, mivel a rajtuk szereplő adatok eltérnek az alapul szolgáló munkaidő-nyilvántartásokon vezetettektől.

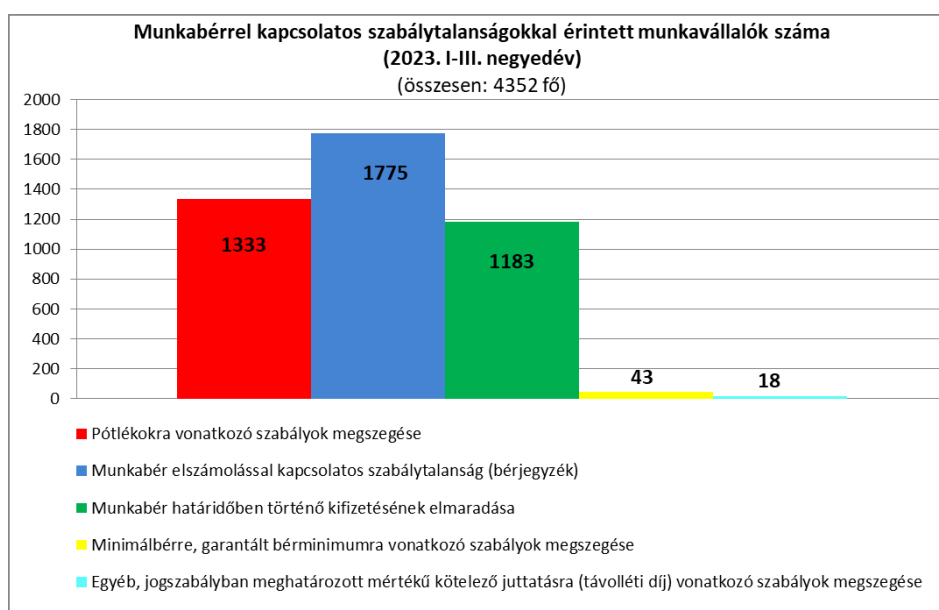
A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság a vonatkozó törvényi rendelkezés szerint a munkabért nem, vagy nem időben fizető munkáltatónak lehetőséget biztosít arra, hogy **az eljárás során az elmaradt bért egy kitűzött határidőn belül megfizesse** és amennyiben a munkáltató a kifizetést teljesíti, úgy mentesül az egyébként kötelező munkaügyi bírság megfizetése alól.

A hatóság így segítheti, hogy a munkavállalók a jogszerűen nekik járó munkabérüket megkapják és a munkáltató ne egy esetleges bírságösszeg befizetésére fordítsa anyagi erőforrásait.

A minimálbérré, garantált bérminimumra vonatkozó szabályok megsértésével érintett munkavállalók száma az előző év ugyanezen időszakához képest **tovább csökkent** (2022. szeptember 30-ig: 57 fő, 2023. szeptember 30-ig 43 fő), ami **tovább erősíti** azt a korábbi tapasztalatot, miszerint a minimálbérrel és a garantált bérminimummal kapcsolatos szabálytalanságok **kevésbé jellemzőek**. Megállapítható, hogy a munkáltatók többsége munkabérként megfizeti legalább a minimálbért, vagy a garantált bérminimumot.

A munkaerőpiacot érintő változások okán a munkaerő megtartásának egyik leghasznosabb eszköze a megfelelő mértékű munkabér megfizetése.

2.5. Egyéb szabálytalanságok

2023. szeptember 30-ig: **1 039 főt** érintett a foglalkoztatásra irányuló jogviszony megszűnésével összefüggő – a munkavállalót megillető – **igazolások kiadásának**, valamint a munkaviszony megszűnéséhez, megszüntetéséhez kapcsolódó **elszámolásnak az elmaradása**.

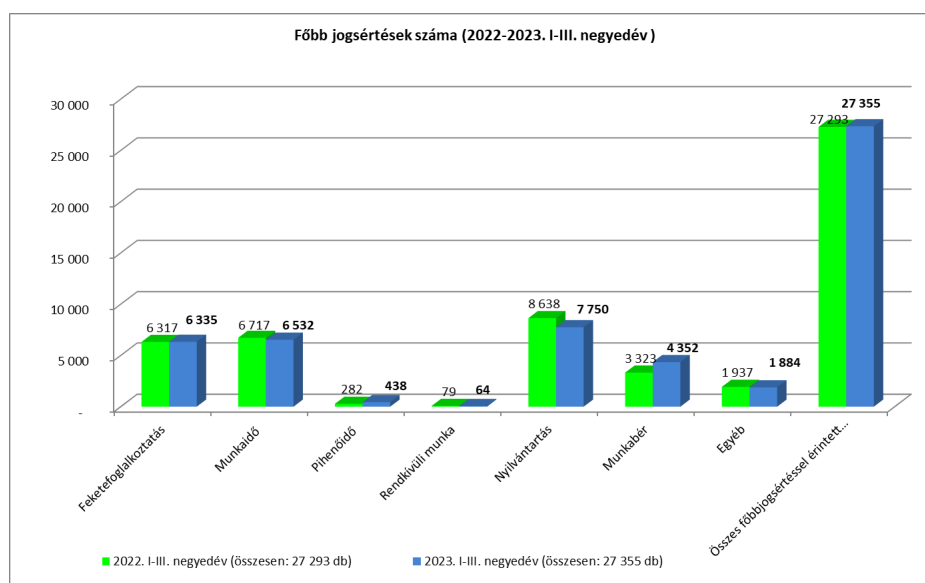
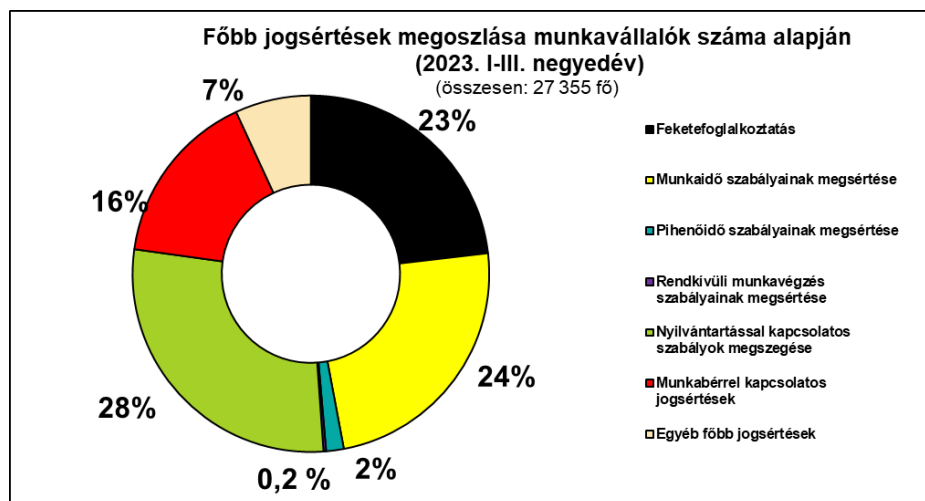
A tapasztalatok szerint a hiányosságok hátterében az állt, hogy a munkáltató nem tartotta fontosnak a jogviszony megszűnésével összefüggő kilépő papírok „rendben történő kiadását” és a munkavállalóval történő pontos elszámolást, ezzel korlátozva a munkavállalók további munkához jutásának a lehetőségeit, vagy álláskeresőként való regisztrálásukat.

A munkaviszonyra vonatkozó szabályban és egyéb jogszabályokban előírt **igazolások nem csupán a munkavállaló újbóli elhelyezkedése, de az álláskeresői ellátások, az adóbevallás miatt is fontosak**. Az igazolások kiadását a munkáltató nem tagadhatja meg a munkavállalótól.

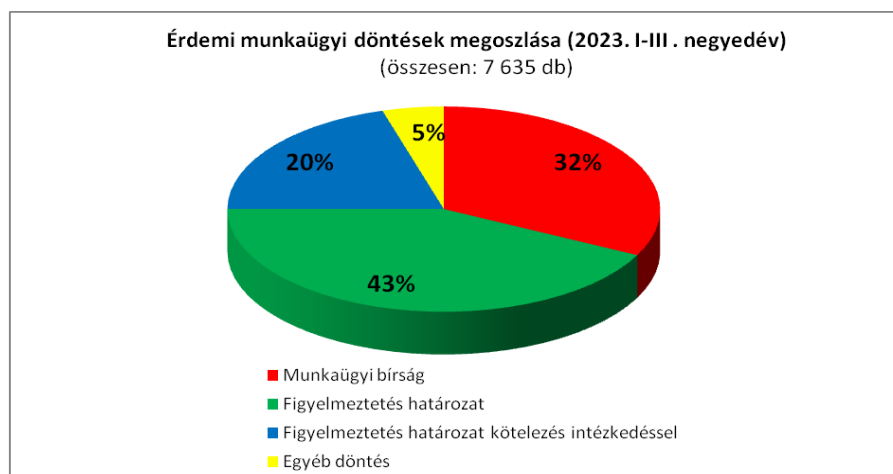
Jelentősen megemelkedett a 2022. első háromnegyed évének adataihoz képest **a szabadsággal kapcsolatos jogsértésekkel** érintett munkavállalók száma is (552 főről, **794 főre**). A szabadsággal kapcsolatos szabálytalanságok két leggyakoribb esete, hogy a nyilvántartáson „kiírt” szabadságot a munkáltató nem adja ki, a munkavállalók valójában munkát végeznek, valamint, hogy a munkáltatók a nem biztosítják a munkavállalónak a naptári évben egy alkalommal, a legalább tizennégy nap egybefüggő munkavégzés alóli mentesülést.

Győr-Moson Sopron vármegyében volt olyan foglalkoztató, aki élt az Mt. adta lehetőséggel és a munkaszerződésekben megállapodott a munkavállalókkal az életkor szerinti pótszabadság esedékesség évét követő évben történő kiadásával kapcsolatban, azt viszont nem tudta, hogy 2014. január 1. napjától a felek csak a naptári évre köthetnek ilyen megállapodást, vagyis a felek megállapodása nem volt határozatlan időtartamú, csak az írásba foglalt munkaszerződés megkötésének évére volt érvényes.

A feldolgozóiparban fordult el, hogy a foglalkoztató arra hivatkozott, hogy az ágazatra jellemző munkaerő-hiány miatt nincs mód a munkavállalók hosszabb időre történő „kiesésére”, ezért a szabadságot az esedékességének évében emiatt nem tudták kiadni.

2023. első háromnegyedévében **munkaügyi bírság** kiszabására **2 475** esetben került sor, amelynek összege összesen **934 028 568 Ft.** Figyelmeztetés határozat **3 253**, figyelmeztetés határozat kötelezés intézkedéssel **1 557** esetben került kiadmányozásra. **Az érdemi döntések 70 %-a tehát anyagi szankció nélküli intézkedés volt. A munkaügyi bírságok többségét feketefoglalkoztatás miatt szabták ki.**

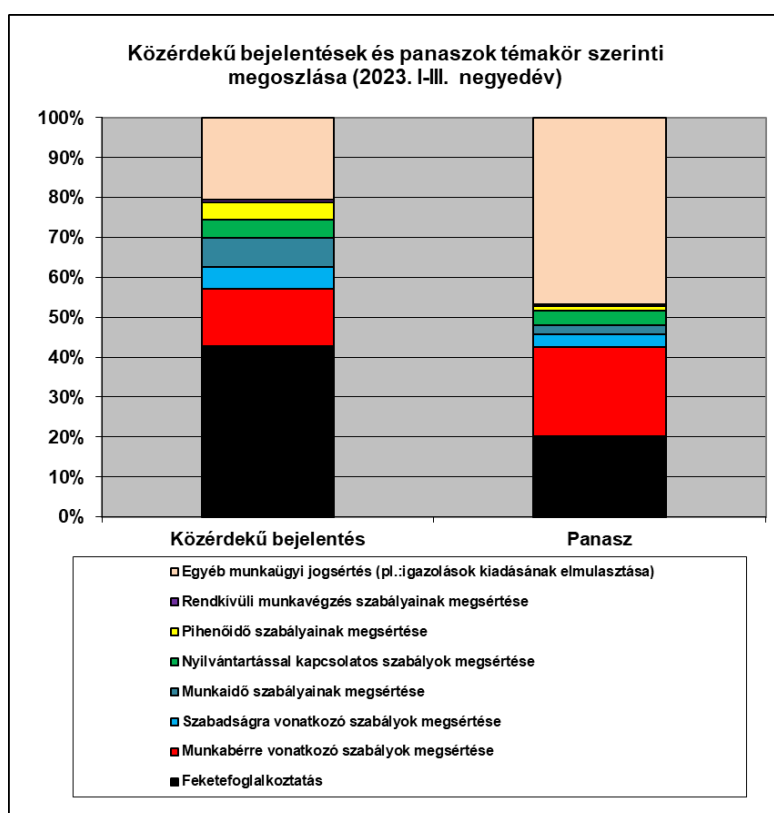

A tavalyi félévhez képest 2023-ban a közérdekű bejelentések és a panaszok száma (2022. szeptember 30-ig: **2 540 db**, 2023. szeptember 30-ig: **2 782 db**) emelkedett.

Ha típus szerint nézzük, akkor a közérdekű bejelentések száma közel azonos (2022. szeptember 30-ig: **1 071 db**, 2023. szeptember 30-ig: **1073 db**), a panaszok száma (2022. június 30-ig **1 469 db**, 2023. június 30-ig: **1 709 db**) azonban változott az előző év hasonló időszakához viszonyítva. A beadványok **61 %-a panasz; 38,5 %-a közérdekű bejelentés** volt.

Megállapítható, hogy egyre több munkavállaló fordul bizalommal a foglalkoztatás-felügyeleti hatóságokhoz, akik konkrét, beazonosítható egyéni jogsérelmük miatt kérnek segítséget.

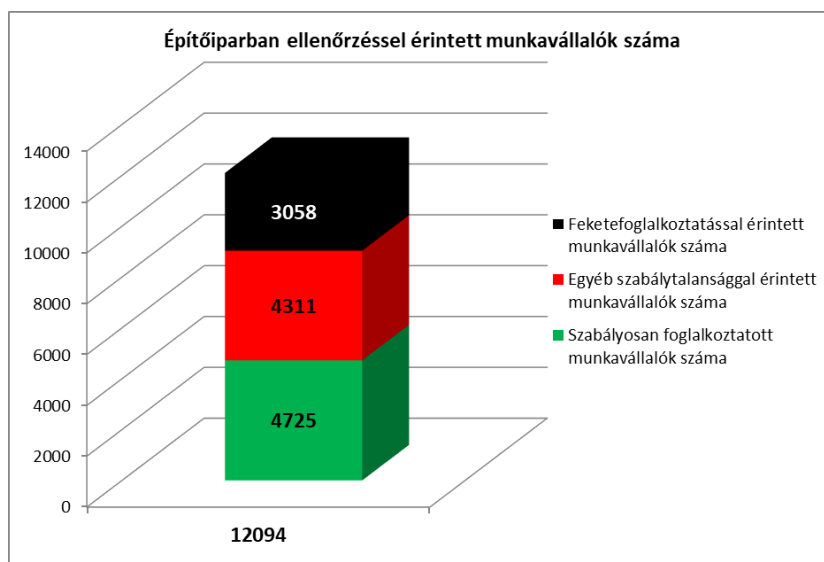
A legtöbb jelzés az elmúlt évhez hasonlóan ismét a **jogviszony megszűnésekor kiadandó igazolásokkal, elszámolásokkal** kapcsolatban érkezett, melyek nagyobb része panaszként jutott a hatóság tudomására. A második legtöbb megkeresés a **feketefoglalkoztatást érintette**, melynek 56 %-a közérdekű bejelentés formájában jutott el a hatósághoz. A harmadik legtöbb bejelentés **munkabér** témakörben, munkavállalói panasz (71 %) alapján érkezett meg a hatósághoz.

2. Az ellenőrzések összesített tapasztalatai

a) Építőipar

A foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzések közel 40 %-át ebben az ágazatban tartották 2023. szeptember 30-ig (4 384 db). A munkáltatók által elkövetett súlyos szabálytalanságok 2 987 db intézkedést, valamint 1 362 db munkaügyi bírságot vontak maguk után 309 398 180 Ft összegben. A 12 094 munkavállalóból 7 369 főt foglalkoztattak szabálytalanul, ezen belül pedig a feketefoglalkoztatás 3 058 munkavállalót érintett.

Az építőipari ágazatban jellemző leginkább a **feketefoglalkoztatás**, e miatt kerül sor a legtöbb intézkedésre és ez érinti a legnagyobb munkavállalói kört.

A feketefoglalkoztatás szerkezeti megoszlása kapcsán megállapítható, hogy legtipikusabb formája a munkaviszonyhoz, illetve egyszerűsített foglalkoztatáshoz kapcsolódó bejelentés hiánya, az ágazatban kevésbé jellemzőek a feketefoglalkoztatás egyéb formái, mint például színlelt szerződéssel történő foglalkoztatás.

A nagyobb munkavállalói létszámot foglalkoztató vállalkozásokra inkább jellemző a szabálykövetés, esetükben kisebb súlyú szabálytalanságok megállapítására kerül sor.

Továbbra is helyénvaló az a hatósági megállapítás, tapasztalás, hogy a nehezebben megközelíthető munkavégzési helyeknél a munkáltatók bíznak abban, hogy elkerüli őket a hatósági ellenőrzés, így nagyobb valószínűséggel mulasztják el megtenni a munkavállalók adóhatósági bejelentését.

Továbbra is kedvelt a munkáltatók körében az egyszerűsített foglalkoztatási forma, és olykor előfordul, hogy figyelmetlenségből marad el a munkavállalók bejelentése, azonban sok esetben továbbra is szándékosan nem jelentik be a munkavállalókat, abból a célból, hogy a jogszerű, havi 15 napnál tovább is tudják foglalkoztatni őket.

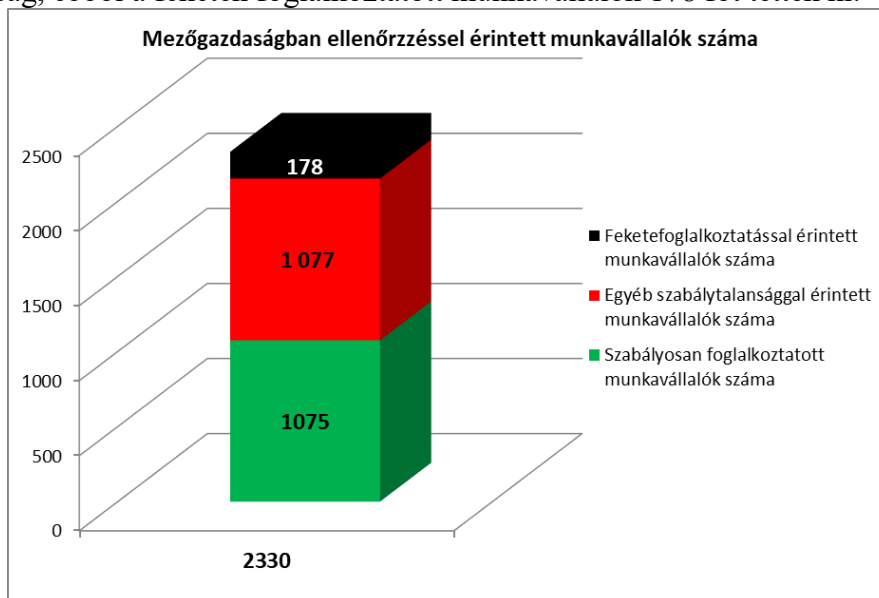
A feketefoglalkoztatás melletti **másik leggyakoribb szabálytalanság** az építőipari ágazatban tevékenykedő vállalkozások esetében a **munkaidő-nyilvántartás vezetésének hiánya**. A munkáltatók elmondása szerint a munkaidő-nyilvántartás vezetése és a munkavégzés helyén való tárolása nehézségekkel jár, ezért gyakran nem vezetik azt. Ezáltal azonban elkerülik a rendkívüli munkavégzés nyilvántartását és annak ellentételezését is. Így az ellenőrzések során nem is tudnak nyilvántartást bemutatni a hatóság munkatársainak.

Példa: Egy Hajdú-Bihar vármegyei építési területen az eljáró kormánytisztviselők foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést folytattak le, ahol az ellenőrzés időpontjában 48 fő munkavállaló végzett építőipari szak- és segédmunkát, az ellenőrzés helyszínén ebből a létszámból 41 fő dolgozott. Az ellenőrzés alapján megállapításra került, hogy a munkáltató az ellenőrzés alá vont munkavállalók közül 23 fő biztosítási jogviszonyát nem jelentette be az adóhatóság felé, illetve 8 fő alkalmi munkavállaló esetében sem tett határidőben eleget az

állami adóhatóság felé fennálló, egyszerűsített foglalkoztatási jogviszony bejelentésével kapcsolatos kötelezettségének.

b) Mezőgazdaság

A mezőgazdasági ágazatra 2023. harmadik negyedévében az ellenőrzések 5,5 %-a esett (611 db), összesen 174 intézkedés történt és 55 db munkaügyi bírság kiszabására került sor 14 546 000 Ft összegben. Az ellenőrzött 2330 munkavállalóból 1 255 főt érintett valamilyen szabálytalanság, ebből a feketén foglalkoztatott munkavállalók 178 főt tettek ki.

Az ágazatban a korábbi tapasztalások szerint továbbra is jelen vannak az alkalmi munka/egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztató és a nagyobb volumenű mezőgazdasági termelésre berendezkedett (így nagy létszámú munkaerőt foglalkoztató) vállalkozások is.

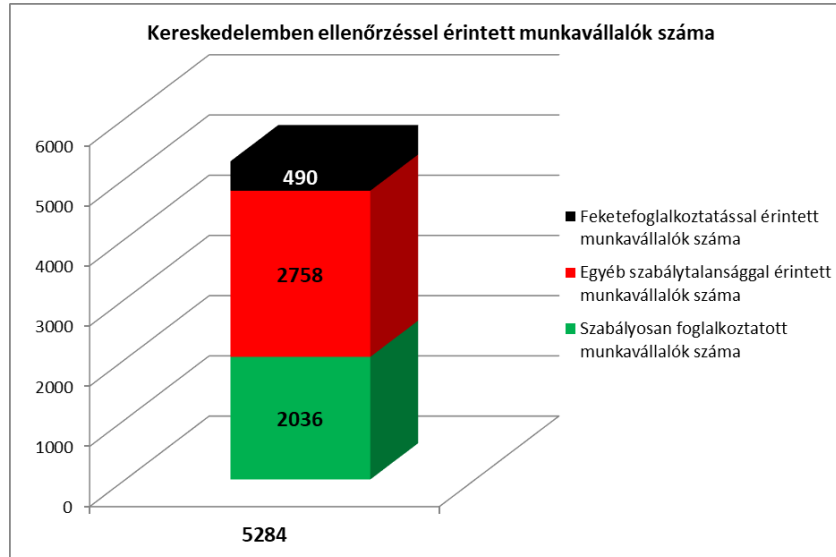
A mezőgazdaságban a szabálytalanságok változatosan jelennek meg az ellenőrzések során. A nagyobb munkavállalói létszámot foglalkoztató munkáltatók esetében inkább jellemző a munkaügyi szabályok betartása, de mégis előfordul, hogy az említett nagyobb munkavállalói létszám magával vonja a nagyobb feketén foglalkoztatott létszámot is.

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság kiemelt figyelmet fordított 2023. szeptember-október hónapokban a mezőgazdasági ágazat területén működő munkáltatók foglalkoztatási gyakorlatának célvizsgálat keretében történő ellenőrzésére, mivel a jogsértések száma ezen a területen is emelkedést mutatott.

Példa: Egy Pest vármegyei pincészetben tartott ellenőrzés során 33 fő alkalmi munkavállalót találtak munkavégzés közben, jogviszonyuk rendezett volt. 2 fő munkavállalót tanúként hallgattak meg. A munkavállalók a helyszínen jelenléti ívet bemutatni nem tudtak, arra munkaidő adatot nem rögzítettek. Nyilatkozatuk szerint a jelenléti ívet a napi munka végeztével a pincészet által biztosított szálláson vezetik, töltik ki. Egyszerűsített munkaszerződést a szünet végén írják alá.

c) Kereskedelem

2023. szeptember 30-ig 2 231 db ellenőrzés esett erre az ágazatra (20 %). Az összesen 2 530 db intézkedés mellett 248 db munkaügyi bírságot szabott ki a hatóság 37 628 700 Ft összegben. Az ágazatban 5 284 munkavállalót vontak ellenőrzés alá, melyből 3 248 főt érintett szabálytalanság. Ebből 490 főnek volt rendezetlen a munkaviszonya.

Az ágazatból leggyakrabban a mikro-, kis- és közepes méretű munkáltatókat érinti ellenőrzés, egyrészt nagyobb számuk miatt, másrészt, mivel az eddigi évek tapasztalatai alapján a nagyobb, multinacionális vállalkozások általában a jogszabályoknak megfelelően foglalkoztatják a munkavállalóikat, a náluk előforduló hiányosságok leginkább adminisztrációs jellegűek.

A kereskedelmi ágazatnak nincs kiemelt, tipikus jogsértése, figyelemmel arra, hogy a foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzések során a főbb jogsértések legtöbb típusa előfordul.

Számos munkáltatóra jellemző az a magatartás, hogy leplezik a munkaidő, pihenőidő szabályainak megsértését, hiányosan vezetik a jelenléti íveket, több napot érintően nincs rajtuk bejegyzés, amely így sérti a naprakészség elvét. Ezeket általában utólag töltik ki, de az így rögzített időadatok már nem tükrözik a valós munkavégzést, inkább a kötelező havi óraszámnak megfelelő időadatokat jelöli, amelyeket a nyitvatartási időhöz igazítanak, így elkerülve a műszakpótlék fizetési kötelezettséget. A jelenléti ív vezetése általában adminisztrációs terhet jelent a munkáltatók számára, ezért nem tulajdonítanak nagy jelentőséget annak megfelelő vezetésére.

A kereskedelmi vállalkozások foglalkoztatási gyakorlatában talált hibák utalhatnak a munkáltatók szabályismeretének és a szabálykövetési hajlandóságuk hiányára is.

A munkaidővel kapcsolatos jogsértések közül jellemző a munkaidő előre történő írásos beosztásának hiánya (a munkavállalók egymás között szóban beszélnek meg a munkanapok alakulását, a ledolgozandó munkaidőt), valamint a munkaidőkeretre vonatkozó törvényi előírások megsértése (egyenlőtlen beosztás alapján munkaidőkeret vagy elszámolási időszak meghatározása nélkül foglalkoztatnak munkavállalókat, illetve munkaidőkeret alkalmazása során, annak kezdő- és befejező időpontját és tartamát írásban nem közlik a munkavállalókkal).

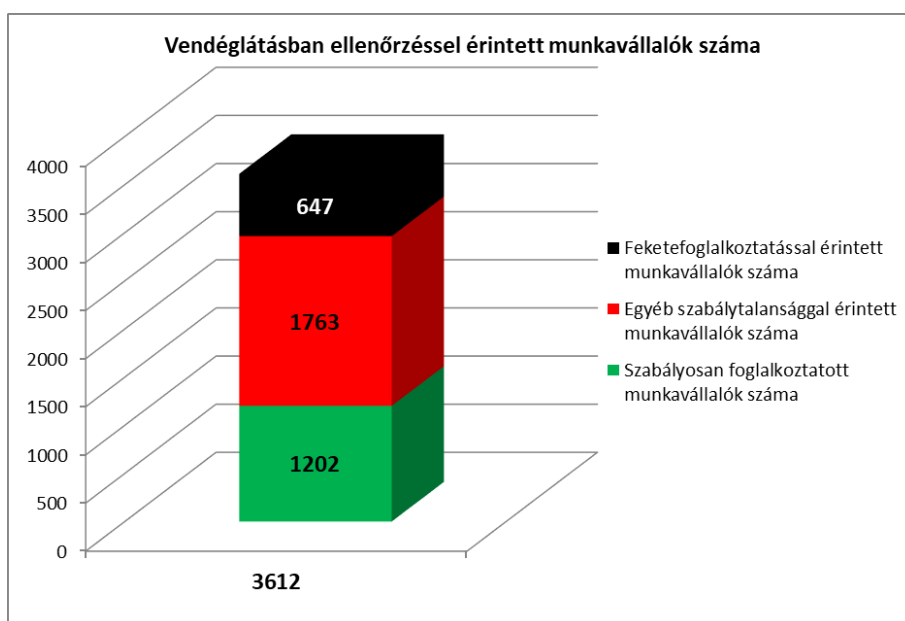
A hatóság tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a kereskedelemben tevékenykedő foglalkoztatóknak elsődlegesen nem a munkavállalók feketefoglalkoztatása a „célja”, hanem inkább az, hogy a nyitvatartási időt úgy fedjék le, hogy minél kevesebb munkaerőt vegyenek igénybe.

A legtöbb foglalkoztató megfizette a munkavállalóknak a végzettségüknek és munkakörüknek megfelelő legkisebb munkabért, azonban nem minden esetben vették figyelembe a bérpótlék fizetésére vonatkozó előírásokat, mert úgy vélték, hogy a munkabérrel kapcsolatos kötelezettségeiket a minimálbér és a garantált bér megfizetésével már teljesítették.

Példa: Egy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei pékségben tartott foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzés során az eljáró kormánytisztviselők megállapították, hogy a foglalkoztató egy fő foglalkoztatottat szóbeli megállapodás alapján, munkaszerződés nélkül, eladó munkakörben, heti 40 órás NAV bejelentéssel, bruttó 232.000.-Ft/hó munkabér ellenében foglalkoztatta. További 1 fő foglalkoztatott esetében a munkaidő-nyilvántartás hiányos vezetését, 3 fő foglalkoztatott esetében munkaidő-beosztás hiányát, valamint a munkaidő-keret kezdő és befejező időpontjában meghatározását állapították meg. Továbbá 1 foglalkoztatott esetében a heti pihenőidő kiadásának elmulasztását, valamint 2 foglalkoztatott esetében a napi munkaidő minimális mértékére vonatkozó szabály megsértését, 2 foglalkoztatott esetében a munkaszüneti napon történő munkavégzés szabályainak megsértését állapította meg a hatóság.

d) Vendéglátás

2023. szeptember 30. napjáig a vizsgálatok 12 %-a (1 302 db) esett erre az ágazatra. Az összesen 1 537 db intézkedés mellett 282 db munkaügyi bírságot szabtak ki, amelynek összege 100 223 000 Ft volt. A 3 612 ellenőrzéssel érintett munkavállalóból 2 410 főt foglalkoztattak szabálytalanul, azon belül a feketefoglalkoztatás 647 főt érintett.

Az ágazatban - hasonlóan a kereskedelemhez - minden főbb szabálytalanság előfordul. Itt is jelentős a munkaidő-nyilvántartás hiánya vagy hiányos vezetése és a munkaidővel kapcsolatos jogsértések (napi, heti munkaidő megengedett mértékének túllépése, munkaidő-beosztás hiánya). Utóbbi szabálytalanságok rendszeresen összekapcsolódnak, hiszen vagy a munkavállaló dolgozik a megengedett munkaidőn felül (munkaidővel kapcsolatos szabálytalanság), vagy ami gyakoribb, hogy ennek leplezése valósul meg a szabálytalanul

vezetett munkaidő-nyilvántartással.

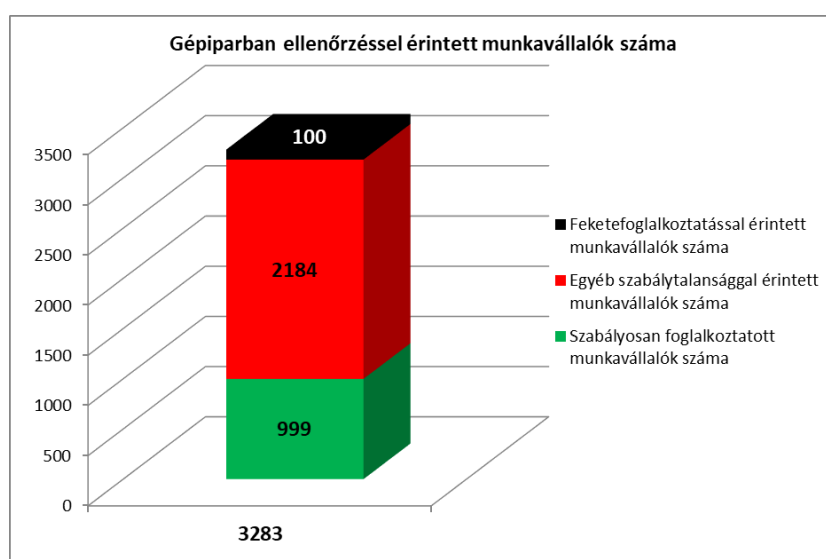
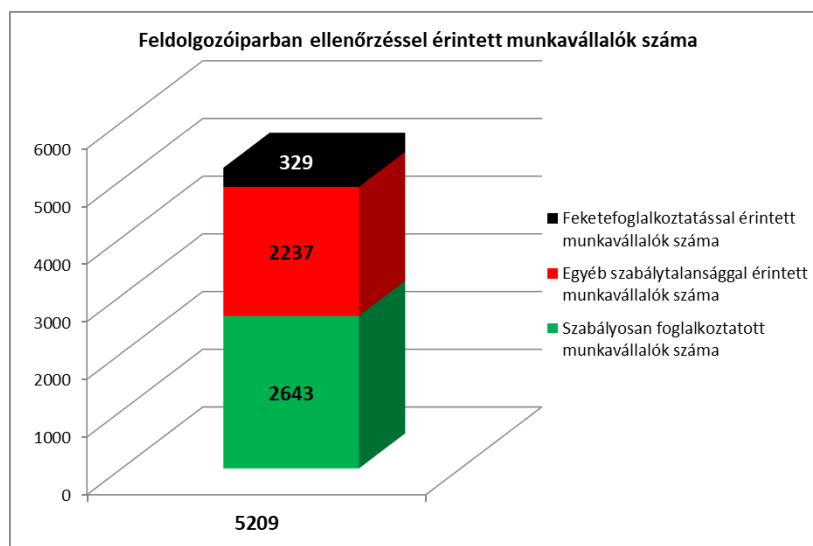
A korábbi évek tapasztalataihoz képest nem változott meg a munkáltatók foglalkoztatási gyakorlata a „próbamunka” intézményével kapcsolatban. A „próbanapokon” szóbeli megállapodás alapján, munkaszerződés és bejelentés nélkül dolgozik az alkalmazott és előfordul, hogy ezekre a napokra még a fizetését sem kapja meg.

A munkabérrel kapcsolatos jogsértések között ebben az ágazatban is előfordult, hogy a felek írásban nem állapodtak meg a munkabér készpénzben történő kifizetéséről.

Példa: Egy Bács-Kiskun vármegyei vendéglátó egységben a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság ellenőrzést tartott, ahol 10 fő (6 fő munkaviszonyban, 4 fő egyszerűsített foglalkoztatás keretében) – közülük 2 fő thai, 1 fő bangladesi állampolgár – tartózkodott, akik pultos, felszolgáló, konyhai kisegítő, ill. szakács munkát végeztek. A helyszínen megállapítást nyert, hogy 1 fő thai, illetve 1 fő bangladesi állampolgár munkavállaló munkaviszony keretében, érvényes munkavállalási és tartózkodási engedéllyel van alkalmazva, viszont 1 fő thai állampolgár csak ideiglenes tartózkodási engedéllyel rendelkezett, ami munkavállalásra nem jogosította fel az őt foglalkoztató Kft-nél. A munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók adóhatósági bejelentése megtörtént, viszont a 4 fő alkalmi munkavállaló bejelentése nem történt meg a munka megkezdése előtt, a helyszínen tartózkodó munkáltató szerint azért, mert még nem volt ideje megtenni a bejelentéseket. A thai állampolgár foglalkoztatása kapcsán elmondta a munkáltató, hogy megbízott egy munkaerő-közvetítő céget, hogy keressen neki egy thai ételek elkészítéséhez értő munkavállalót, és ő általa került hozzá szakácsként a munkavállaló, de ő úgy tudta, hogy az ideiglenes tartózkodási engedéllyel is dolgozhat a munkavállaló. Az érvényes munkavállalási engedély nélkül dolgozó thai állampolgárt a helyszínen eltiltotta a hatóság a munkavégzéstől. Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF) tájékoztatása szerint a 2 fő thai állampolgár közül az egyik valóban nem rendelkezett érvényes munkavállalási és tartózkodási engedéllyel az ellenőrzéssel érintett céghez, a másik thai állampolgár munkavállalási engedélye viszont nem az ellenőrzéssel érintett munkavégzési helyre szólt, hanem a cég korábbi telephelyére.

e) Feldolgozóipar és gépipar

A hatóság ezekben az ágazatokban az ellenőrzések közel 8 %-át tartotta (849 db) 2023. szeptember 30. napjáig. A jogsértések miatt összesen 774 intézkedést hoztak; ebből 148 db volt munkaügyi bírság (87 846 476 Ft összegben). Összesen 8 492 munkavállalót vontak ellenőrzés alá, ebből 4 850 munkavállalót foglalkoztattak szabálytalanul. Feketefoglalkoztatás együttesen 429 főt érintett a két ágazatban.

Az ágazati sajátosságok okán nagyobb munkavállalói létszámot érintettek a munkaidővel, munkaidő-nyilvántartással és a munkabérrel kapcsolatos hiányosságok.

Az érintett ágazatokban a legjellemzőbb jogsértések a munkaidő-beosztásra vonatkozó szabályok be nem tartása, a munkaidőkeret kezdő- és befejező időpontjáról szóló írásbeli tájékoztatás közlésének hiánya, valamint a hiányos, valótlan, nem naprakész munkaidő-nyilvántartás vezetése. A nyilvántartás gyakran nem tartalmazta a munkaidő kezdő- és befejező időpontját, vagy az adatok nem naprakészek és/vagy valótlanok.

A feldolgozóipari és gépipari munkáltatókra inkább jellemző, hogy jól képzett, felkészült munkaügyi jogi háttérrel rendelkeznek, ezért szabálytalanságot általában gazdasági megfontolásból (pl. rendelések teljesítése miatt munkaszüneti napon történő foglalkoztatás) követhetnek el.

A feldolgozóipari ágazatban több esetben fordult elő külföldi állampolgárok engedély nélküli foglalkoztatása, azon belül a sütőipari foglalkoztatóknál jellemző, hogy a külföldi állampolgárságú pékeket nem az összevont engedélyezési eljárás során megjelölt munkavégzési helyen foglalkoztatják.

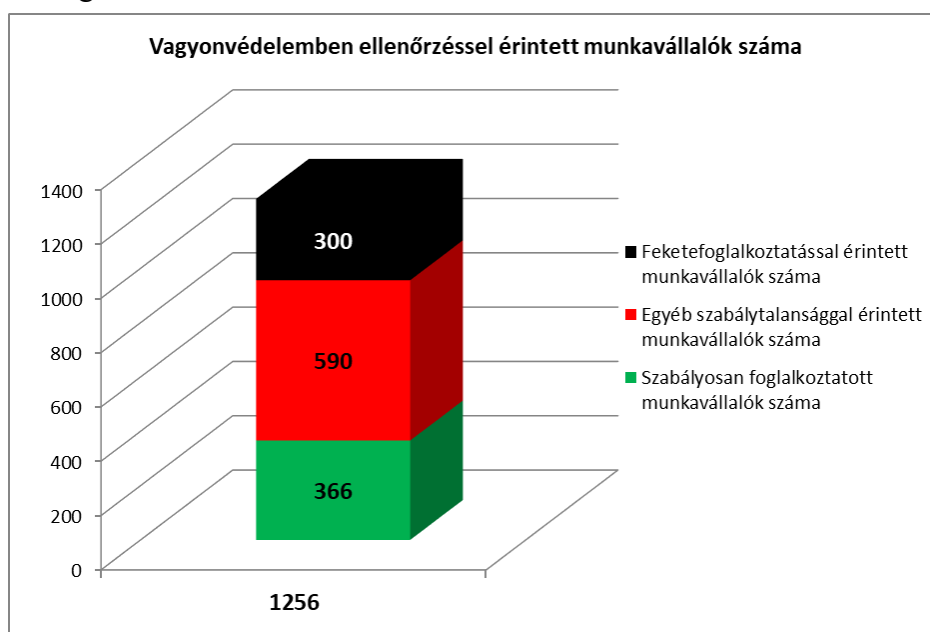
Veszprém vármegyében úgy tapasztalta a hatóság, hogy a multinacionális vállalatok a munkaerő-kölcsönzőtől saját állományba átvett harmadik országbeli állampolgárok esetében az OIF felé nem adják be időben a változás bejelentést, így az ellenőrzés lefolytatásakor a munkavállaló munkavégzés céljából kiadott tartózkodási engedélye még a kölcsönbeadóra szól.

Pozitív példa: 2023 augusztusában Somogy Vármegyében foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzést tartottak egy húsfeldolgozó üzem területén, ahol öt fő munkavállalót hallgattak meg tanúként. A tanúmeghallgatásokról készült jegyzőkönyvek alapján két fő munkavállaló írásba foglalt munkaszerződéssel, hentes munkakörben, 422.000.- forint összegű, illetve 451.000.- forint összegű havibérért, három fő munkavállaló egyszerűsített foglalkoztatás (alkalmi munka) keretében, egyszerűsített munkaszerződéssel, segédmunkás munkakörben végzett munkát. A foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzés kiterjedt a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítésével összefüggő bejelentési kötelezettségre, a jogviszonyt létesítő jognyilatkozat alakszerűségére, a munkaidő nyilvántartására és az ellenérték megfizetésével kapcsolatos tárgykörökre. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján jogsértés feltárására nem került sor.

Példa: 2023 júliusában Budapest területén belül egy betongyártó munkáltatónál tartott helyszíni ellenőrzés során az eljáró kormánytisztviselők munkavégzés közben találtak 3 fő munkavállalót és a telephelyvezetőt. A bemutatott 2023. március-július időszak munkaidő-nyilvántartásai (jelenléti ívek) és a gépüzem-naplók összevetése alapján megállapítást nyert, hogy a jelenléti íveken az érintett 3 fő munkavállaló vonatkozásában 07:00-tól 15:30-ig, illetve 08:00-tól 16:30-ig tartó napi munkaidő került nyilvántartásra, míg a gépüzem-naplók adatai alapján, a jelenléti íveken szereplő munkaidő adatoktól eltérő időpontokban kezdték meg, illetve fejezték be a munkavégzést a munkavállalók. A telephelyvezető tanúként nyilatkozta, hogy a jelenléti ív nem a valós adatokat tartalmazza, a valós munkakezdést a gépüzem-naplók tartalmazzák.

f) Nyomozási és biztonsági tevékenység

Az ellenőrzések 3,6 %-a (404 db) érintette a személy- és vagyonvédelmi ágazatot 646 db intézkedéssel. A vizsgálatokból 111 végződött munkaügyi bírsággal (62 972 400 Ft). Az ellenőrzéssel érintett 1 256 munkavállalóból 890 főt érintett valamilyen jogsértés, amiből 300 munkavállalót foglalkoztattak feketén.

Továbbra is jellemzőek a súlyos munkaügyi szabálytalanságok, amelyeket többségében a munkáltatók vélhetően szándékosan követnek el. A bejelentés nélküli foglalkoztatás mellett a vagyonvédelem területén működő vállalkozásokra jellemző még a munkaidővel, nyilvántartási kötelezettséggel, munkabérrel kapcsolatos jogszabályi rendelkezések megsértése.

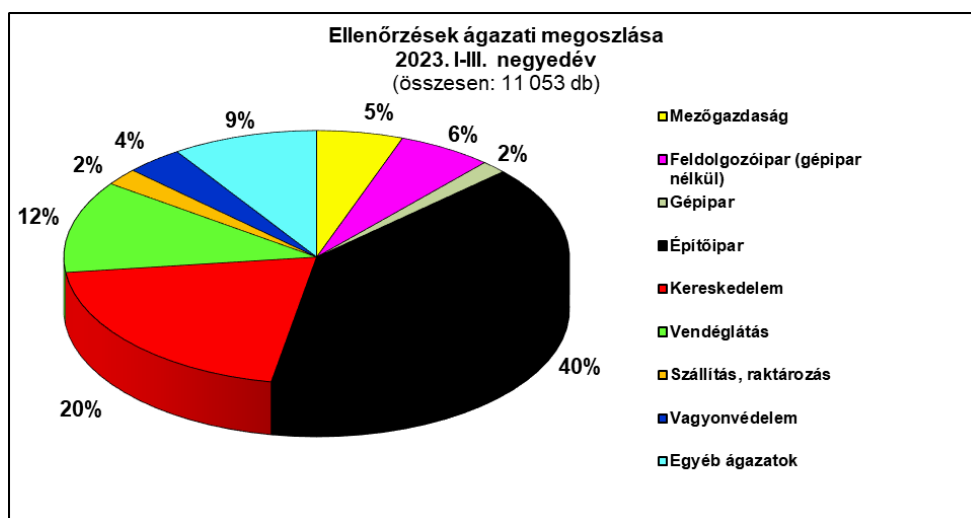
A munkáltatókra nem jellemző, hogy együttműködjenek a hatósággal a bizonyítási eljárás során – nem veszik át az iratokat, nem csatolják a megfelelő dokumentumokat -, így az ellenőrzés nehéz és időigényes. Továbbra is problémát jelent az, hogy a munkáltatók a hivatalos cégkivonatban szereplő címeiken nem elérhetőek, gyakran nem is érdekli őket az eljárás eredménye sem. Sok esetben székhelyszolgáltatókhoz vannak bejegyezve, valamint előfordul az elérhetetlen külföldi és/vagy magyar ügyvezető.

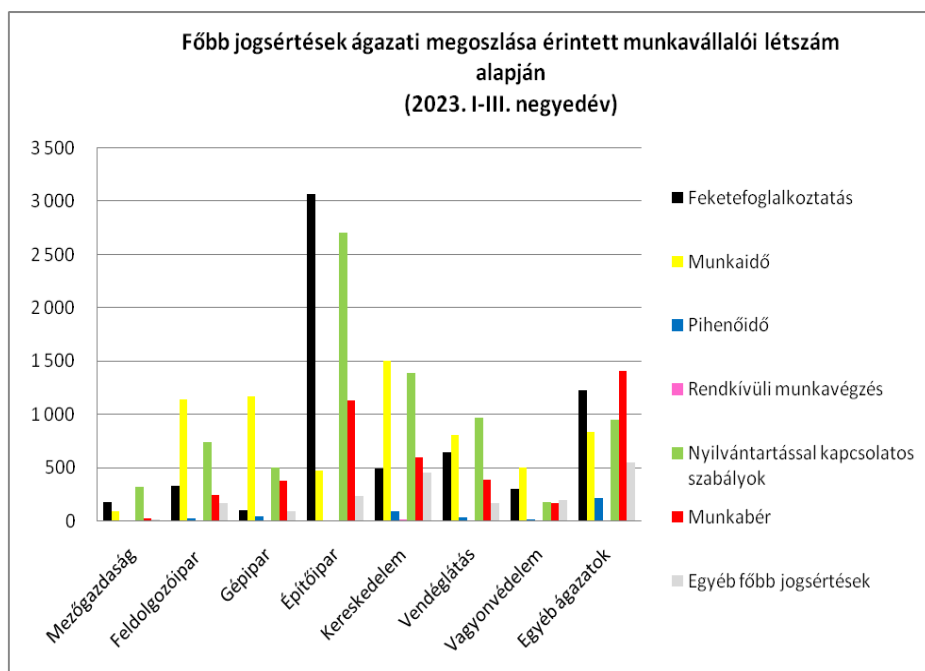
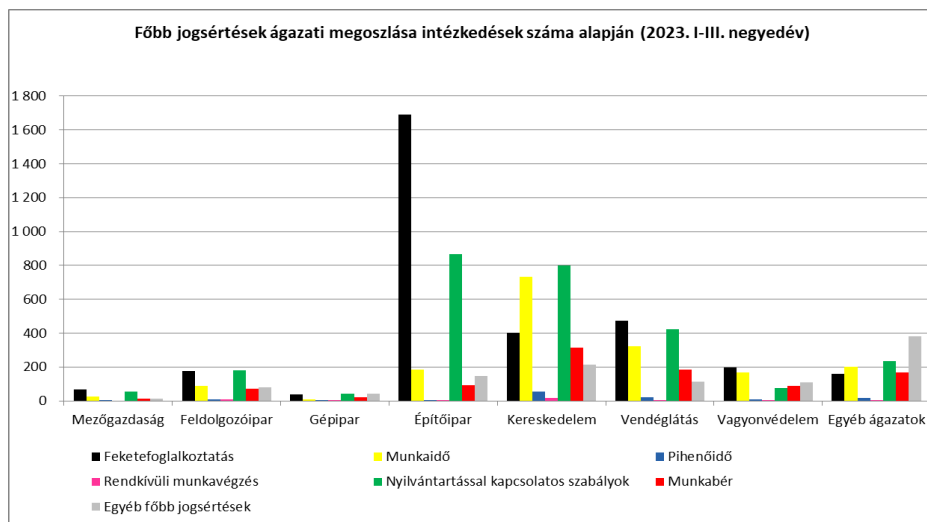
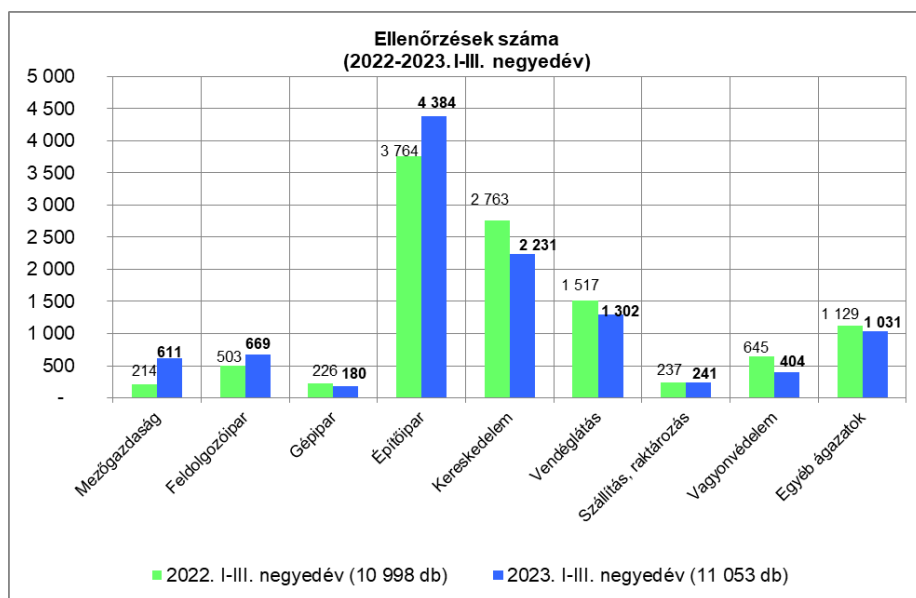
A munkáltatók jelentős része - jellemzően a kis- és középvállalkozások - nem is törekszik arra, hogy a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően működjön, ezért inkább akadályozza az ellenőrzéseket. Gyakran előfordul, hogy a munkáltató ismeretlen, a munkavállalók nem tudják megnevezni a foglalkoztatójukat, mert néhány havonta új munkaszerződést kapnak, új foglalkoztatótól. Előfordul, hogy csak a fővállalkozót tudják nevesíteni a munkavállalók, mert az ő logóval ellátott egyenruháját kell viselniük szolgálatteljesítés során.

A vagyonőri munkakör legtöbbször nem minősül készenléti jellegű munkakörnek, a munkáltatók mégis a legtöbb esetben szabálytalanul ilyen formában foglalkoztatják munkavállalóikat, ezzel anyagi hátrányt okozva nekik.

A nyugdíjasokat még mindig gyakran alkalmazzák ebben az ágazatban is, mert a foglalkoztatót – munkaviszonyban történő foglalkoztatás esetében - nem terheli az adóhatóság felé bejelentési kötelezettség, így a saját jogú nyugdíjasok foglalkoztatása sokkal kedvezőbb a vállalkozásnak.

Példa: Somogy vármegyében tartott helyszíni foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzés során megállapításra került, hogy egy Kft. munkáltató 1 fő munkavállalót 2023. június 3. napjától munkaviszony keretében foglalkoztatott vagyonőr munkakörben, írásba foglalt munkaszerződéssel. A munkaviszony keretében foglalkoztatott munkavállaló változó munkaidőben, változó napokon (egyenlőtlen munkarendben) napi 10 órás munkaidőben végzett munkát, hatvan perc munkaközi szünettel. Az ellenőrzés során bemutatott munkaidő-nyilvántartás és munkaidő-beosztás hiányosan, vagy nem is tartalmazta a munkaidőre vonatkozó adatokat.

3. Utóellenőrzés

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság utóellenőrzés keretében a jogviszony bejelentésére kötelező határozatoknak a foglalkoztató általi teljesítését vizsgálja. Az ellenőrzések során feltárt feketefoglalkoztatás legalizálását a munkáltatók a legtöbb esetben már az ellenőrzést követően, az ellenőrzés hatására, de még a határozat meghozatala előtt, az eljárás során megtették.

Az utóellenőrzések során a jogerőre emelkedett, feketefoglalkoztatás tárgyában kiadmányozott döntések alapján 4 892 munkavállaló jogviszonyának rendezése volt vizsgálható, mely létszám 95 %-ának utóellenőrzése teljesült.

A jogerőre emelkedett, feketefoglalkoztatás tárgyban kiadmányozott határozatok alapján 2 251 munkáltató volt vizsgálható, ebből a foglalkoztatók 96 %-ának utóellenőrzése teljesült.

A tapasztalatok szerint azok a munkáltatók nem teljesítik a határozatban foglalt kötelezések végrehajtását, akik már az alapeljárás során sem mutattak együttműködést a hatóságokkal.

A „feketefoglalkoztatással” kapcsolatos **utóellenőrzésnek azért van jelentősége**, mert a kötelezés végrehajtásával teljesül a hatósági ellenőrzés célja. A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság így tud **hozzájárulni a legális adózó munkahelyek számának növeléséhez, a munkavállalók alapvető garanciális jogainak** (biztosított jogviszony, tényleges szolgálati idő rögzítése, stb.) **védelméhez, valamint a tisztességes verseny érvényre juttatásához és a jogkövető vállalkozások versenyhátrányának csökkentéséhez.**

4. Társhatósági ellenőrzések

A **társhatóságok együttműködésével** 2023. szeptember 30. napjáig **2 661** foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzés zajlott, mely az összes vizsgálat **24 %-át** jelenti.

A rendőrséggel közös ellenőrzések száma az idei első félévben is kimagaslóan magas volt, 987 ellenőrzést folytatott le a két közigazgatási szerv közösen. A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság a rendőrség segítségét általában olyan foglalkoztatók estében, olyan munkavégzési helyszínek ellenőrzése során kéri, ahol a hely jellege azt megkívánja, vagy ahol a foglalkoztató korábban már megghiúsította vagy jelentős mértékben akadályozta az ellenőrzés lefolytatását.

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóságok a munkavédelmi hatósággal 726 esetben tartottak közös ellenőrzést, továbbá együttműködtek többek között a Nemzeti Adó-és Vámhivatallal, az Országos Idegenrendészeti Főigazgatósággal, a Bevándorlási Hivatallal, a közlekedési felügyelettel, katasztrófavédelemmel, valamint a Fogyasztóvédelmi Felügyelőséggel is.

5. A közigazgatás szolgáltató jellegének érvényesülési formái

A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzéssel kapcsolatos állami irányítási feladatokat lát el, illetve részt vesz a munkaügyi előírások végrehajtásának elősegítését szolgáló **tájékoztató, felvilágosító tevékenység** ellátásában. A tapasztalatok szerint a munka világának szereplői a weboldalon keresztül naponta számos kérdést tesznek fel, az ezekre a kérdésekre adott válaszok pedig ugyanott, csoportokra bontva is megjelennek.

2023. szeptember 30-ig közel 300 db honlapos (a hatóság külső honlapján működtetett tájékoztatás/felvilágosítás menüpont használatával), valamint postai és e-mail útján érkezett **kérdés, panasz, valamint közérdekű bejelentés került megválaszolásra.** Emellett a hatóságok országosan több, mint 900 ügyben adtak tájékoztatást a 2023. év januártól szeptemberig tartó időszakban.

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság több vármegyében is foglalkoztatási rendezvényeken, saját rendezésű nyílt napokon, állásbörzéken adott felvilágosítást a téma iránt érdeklődőknek a hatóság munkájáról és a hatályos foglalkoztatási szabályokról, így megvalósult a munkavállalók és munkáltatók széles körű tájékoztatása.

6. Összegzés

- 2023. szeptember 30-ig a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság **11 053 munkáltatót** ellenőrzött, a vizsgálatok során a **foglalkoztatók 67 %-nál tárt fel munkaügyi jogsértéseket**, amelyek az ellenőrzés alá vont **munkavállalók (40 424 fő) 61 %-át érintették.**
2022. III. negyedéhez viszonyítva az ellenőrzések számában (2022. szeptember 30-ig: 10 998 db) növekedés, a szabálytalan munkáltatók arányában (2022. szeptember 30-ig 72 %) pedig csökkenés tapasztalható.
- Az ellenőrzési tapasztalatok szerint továbbra is jelentős a **feketefoglalkoztatás**, mely az ellenőrzött munkavállalók **15,67 %-át** tette ki (6 335 fő). Az ellenőrzéssel érintett munkavállalókhöz (40 424 fő) viszonyítva **a feketefoglalkoztatással érintett munkavállalók aránya az előző év arányaihoz képest valamivel kevesebb** (2022-ben 16,54 % volt az arány).
- Az építőipari és a vagyonvédelmi ágazatban **volt a legnagyobb arányú a feketefoglalkoztatás (25 % és 23 %) 2023. szeptember 30-ig.**
- A **munkaidővel** (munkaidő-beosztás, munka keret) és a **munkaidő-nyilvántartással** kapcsolatos jogsértések száma továbbra is meghatározó.
- A **munkabérrel** kapcsolatos szabálytalanságokon belül az elszámolással (bérjegyzékkel) kapcsolatos szabálytalanságok voltak a legjellemzőbbek.

Forrás: a foglalkoztatás-felügyeleti hatóságok 2023. harmadik negyedéves beszámolóí